

Waarom wij allemaal lijden aan de jeugdigheidsmanie

Kneed, boetseer, spuit, VERHONGER

De Nederlandse journaliste Siska Mulder (36) en Manon Spierenburg (39) schreven *Rimpelmania*, een lichtvoetig reportageboek waarin ze antwoorden zoeken op de vraag: waarom is vandaag 'jong' per definitie beter dan 'oud'? — door filip huyssegems, foto merlijn doornernik

Is het nastreven van een jeugdig uiterlijk niet van alle tijden? Cleopatra baadde in ezinnenmelk om haar huid jong te houden.

Manon Spierenburg: Het verschil is dat vandaag het lichaam veel maakbaarder is geworden. Als je vroeger werd geboren met zeiloren of een bochel, of je werd rimpelig oud, dan was daar weinig aan te doen. Vandaag is het je eigen schuld als je er bejaard uitziet. Want er valt aan te verhelpen. De mogelijkheden zijn er, en ze worden voorgesteld als beschikbaar voor iedereen. In Amsterdam-Zuid, waar ik woon, rijdt een bus rond met de reclame: 'Voor al uw liposucties: *adres zus en zo.*' Zo courant is het al.

Siska Mulder: We bevinden ons in een rare spagaat. Iedereen die de veertig passeert, beseft dat het leven niet ophoudt bij een rimpel meer of minder. Maar aan de andere kant heerst er een enorme sociale druk om er jong en pront uit te zien.

Waar ontspringt die sociale druk? Bij die machtige beeldfabrieken - bladen, reclame, Hollywood - die bestuurd worden door mannen die op jonge vrouwen kicken?

M.S.: Zo is het helemaal. In de film *The First Wives Club* zegt iemand: 'Voor actrices zijn er maar drie rollen: die van babe, van officier van justitie en van *Driving Miss Daisy.*' Tot je vijftiengste mag je de babe spelen. Daarna resten je alleen nog de rollen van streng wijf of oud besje.

U hebt voor *Marie Claire* gewerkt. Wanneer hebt u de jeugdigheidsmanie zien binnensijpelen?

S.M.: Vooral de laatste tien jaar is er een stortvloed aan afbeeldingen van jonge lichamen. Ik denk dat de verspreiding van Photoshop hierin een bijzondere rol heeft gespeeld. Dat programma bleek niet alleen prima geschikt om vakantiefoto's wat fleuriger te maken, het zorgde voor een verveelvoudiging van beelden van glatte, gepolijste, kreukloze lichamen.

M.S.: Het is niet alleen in de beeldcultuur zo. Je ziet het ook in het bedrijfsleven. Vroeger vertegenwoordigde iemand van vijftig een enorme kennis en ervaring. Vandaag is, door de snelle technologische evoluties, de kennis van een vijftiengjarige en van een vijftigjarige niet zo heel verschillend meer, omdat die kennis vaak nog geen jaar oud is. Maar het loonsysteem belooft nog altijd leeftijd. Je kunt, bij wijze van spreken, twee vijftiengtigers aanwerven voor de prijs van een vijftiger. In zo'n klimaat heb je er geen belang bij om er oud en wijs uit te zien. De beste strategie is om jong en dynamisch voor dag te komen.

Is dat echt zo nieuw? Aan de Griekse filosoof Aristoteles wordt de uitspraak toegeschreven: er goed uitzien werkt beter dan de beste aanbevelingsbrief.

M.S.: Het punt is dat 'er goed uitzien' versmald is tot 'er jong uitzien'. Er is een koppeling ontstaan tussen 'schoonheid' en 'jeugdigheid'. Dus: oud kan niet mooi zijn. Of neem dit: op foto's van vroeger zie je hoe kinderen werden opgedirkt met grottemensenkieren. Maar wat

zie je vandaag in de fotoalbums? Geblondeerde vijftigers en zestigers. Op een skateboard. Gekleed als adolescenten.

S.M.: Het verheugende nieuws is dat er een kentering lijkt aan te komen. Het beautymerk Dove heeft in negen landen een onderzoek laten doen naar de opvattingen van vrouwen over ouderdom. Blijkt dat twee derde van de ondervraagden het spugzat is dat producten voor vrouwen van boven de vijftig aangeprezen worden door meisjes van veertien.

Bij zulke ondervragingen roepen mensen steevast 't zit vanbinnen', maar in de praktijk blijven ze fanatiek met de buitenkant bezig. Mensen kunnen prima leven met die tegenspraak.

S.M.: De botoxparadox noemen wij dat. Wanneer we met collega's of vriendinnen over ons boek praten, valt altijd hetzelfde op. In het begin hoor je een enorm verzet tegen de jeugdigheidsmanie. Dan gaat het van 'zo ben ik niet' en 'je moet tevreden zijn met wie je bent' en aan je lijf laten knutselen 'ja, dat is typisch iets voor Amerika' enzovoort. Maar drie uur verder in het gesprek voel je pas hoe hard ze opkijken tegen de kaap van de veertig en de oprukkende rimpelvorming.

M.S.: Of vrouwen van in de veertig die je vertellen dat ze geestelijk sterker, beter en zekerder van zichzelf zijn dan toen ze twintig waren, maar die je een paar minuten later giechelend als schoolmeisjes aantreft omdat iemand ze een paar jaar jonger heeft geschat dan ze zijn.

Hoe zit het intussen met de mannen?

M.S.: Het grappige is dat gezegd wordt dat mannen mooier ouder worden dan vrouwen. Dan wordt als voorbeeld geheid

Sean Connery naar voren geschoven. Maar als je op een zaterdag in een winkelstraat rondkijkt, hoe lopen mannen van boven de veertig er dan bij? Kaal en met een buik die een meter voor hun broek uithangt. Mannen worden helemaal niet eleganter ouder dan vrouwen. Mannen krijgen alsmaar meer aansporingen om er jong uit te zien, via de

'In oude fotoalbums zie je kinderen opgedirkt in grottemensenkieren. Wat zie je vandaag? Geblondeerde vijftigers. Op een skateboard'

Siska Mulder (links) en Manon Spierenburg: 'Oud kan niet meer mooi zijn'

marketing en de reclame. Onderzoek in Engeland toonde aan dat mannen een toenemend bedrag uitgeven aan sport-schoolabonnementen, crèmes, botoxbehandelingen.

Scheert uw vriend zijn borstkas?

S.M.: Nee, dat doet hij niet. Wat hij me wel vertelt, is dat hij in de douches van de sportschool waar hij gaat, steeds vaker mannen ziet die totaal geschoren zijn, als je begrijpt wat ik bedoel. Er is een merkwaardige emancipatie aan de gang - mannen stappen in de voetsporen van de vrouwen. Ze gaan over tot het waxen van allerlei haarpartijen, en sommigen laten zelfs protheses inplanten, waarmee ze die felbegeerde wasbordbuik krijgen.

M.S.: Dat is mee het resultaat van het feminisme. Vrouwen zijn veel minder afhankelijk van hun man dan vroeger. Ze zou weleens kunnen weglopen. Mannen beseffen dat. Dus proberen ze eruit te zien als Brad Pitt.

Jullie spraken met de Franse schrijfster Benoîte Groult. Ze is 86 en geeft fel af op het 'jeunisme'.

M.S.: Groult is heel heftig over het feit dat oude mensen onzichtbaar worden. Er bestaat geen mooi ondergoed voor onze leeftijd, klaagt ze. Ofwel moet je een string aan, of je moet je meteen in zo'n gigantische step-in wurmen. Zij vindt dat ze recht heeft op een mooie onderbroek die bij haar leeftijd past.

Ze heeft zich laten liften. Geestelijk voel ik mij niet oud, zegt Groult, dus wil ik dat de rest van mijn lichaam volgt. Veel mensen die aan hun lichaam laten sleutelen, zullen zich in die uitleg vinden.

S.M.: Ze heeft niet alleen zelf een verbouwing ondergaan, ze heeft ook haar twee dochters een facelift cadeau gedaan. Ik viel om van verbazing toen ze dat zei, want ze is zo'n felle feministe. Maar ze wil niet dat haar dochters oud en lelijk worden, zegt ze.

Dit gaat volgens mij dieper dan de jeugdige manie achterna hollen. Je dochters zien verouderen, dat is geconfronteerd worden met je eigen eindigheid, met je eigen naderende dood. En daar wil ze niet van weten.

Geen van jullie beiden is de veertig voorbij. Voelen jullie de jeugdige manie al opwellen?

M.S.: Nee, ik voel niets kriebelen. Ik ben erg gelukkig zoals ik nu ben. Sinds twee jaar ben ik moeder, dus ik heb andere dingen aan mijn hoofd.

S.M.: Dit boek schrijven heeft een louterend effect op me gehad. Als je beseft hoe dwingend de mechanismen zijn achter het ideaal van een jeugdig uiterlijk, word je milder. Je laat het achterwege om lacherig te doen over die zogezegd ijdele vrouwen en mannen die de eeuwige jeugd najagen.

Verft u uw haar?

S.M.: Ik laat mijn haar al jaren met *highlights* bewerken, dus ik weet niet of ik al grijs word.

Misschien moet u eens een beurt overslaan om te ervaren hoe u zich dan voelt.

S.M.: Daar zegt u wat. Misschien is dat de volgende stap die ik moet wagen. Het zou een interessant experiment zijn.

Rimpelman van Manon Spierenburg en Siska Mulder, Thomas Rap, 199 blz., 14,90 euro